

## ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ В АПК ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ

Сідашенко О.І. канд. техн. наук

*(Харківський державний технічний університет сільського господарства)*

*Викладені основи концепції організації технічного сервісу виробників сільськогосподарської продукції Харківського регіону в сучасних умовах*

Основними напрямками розвитку технічного сервісу в АПК області має бути реформування існуючих агротехсервісних підприємств на різних ієрархічних рівнях, створення конкурентного середовища, наближення технічного сервісу до його споживачів, за рахунок розгалуженої мережі сервісних формувань і застосування сучасних систем зв'язку та пересувних засобів технічного обслуговування і заправки нафтопродуктами, а також удосконалення взаємозв'язків між виробниками і споживачами технічних засобів.

Сучасний стан використання і обслуговування техніки характеризується такими основними рисами:

1. Значне збільшення середнього віку техніки, низький коефіцієнт готовності (0,6-0,4), великий ріст витрат на обслуговування і ремонт;

2. Перенос центру ваги робіт по обслуговуванню і ремонту техніки (90%) безпосередньо в господарства, які не мають можливості застосовувати сучасні технології, прилади та обладнання, а також не мають в достатній кількості висококваліфікованих фахівців по обслуговуванню техніки;

3. Відсутністю розвинутої системи забезпечення паливом та мастильними матеріалами, якісними запасними частинами усуненням відмов техніки та наданням інших послуг господарствам, які б забезпечували дійовий сервіс та ефективне використання техніки.

База технічного сервісу АПК області в ході перебудови економіки держави, реформування сільськогосподарської галузі і промисловості перетерпіла суттєві зміни:

- здійснена приватизація сервісних підприємств, в результаті якої володарями стали акціонери;

- в десятки разів зменшились обсяги ремонтно-обслуговуючих робіт, які виконувались на сервісних підприємствах, ремонт і обслуговування техніки виконують переважно володарі техніки в своїх майстернях без необхідного обладнання для виконання складних ремонтних робіт;

- значно скоротились обсяги відновлення деталей (з 20% загальної потреби в запасних частинах до 2-3%);

- ряд підприємств переорієнтували свою діяльність на випуск продукції яка не пов'язана з обслуговуванням і ремонтом с.г. техніки, а деякі взагалі зупинили свою діяльність;

- рівень використання виробничих потужностей складає в ремонтних майстернях 10-20%;

- чисельність робітників на ремонтне обслуговуючих підприємствах скоротилась майже в 3 рази;

- рівень використання за призначенням виробничих потужностей підприємств матеріально-технічного забезпечення зменшились в десятки разів.

В критичних умовах, які склались з метою стабілізації і розвитку виробничого потенціалу ремонтно-обслуговуючої бази АПК і задоволення потреб сільських товаровиробників в послугах технічного сервісу необхідно зупинити процес руйнування і пере профілювання інфраструктури сервісних підприємств регіону.

Основними учасниками технічного сервісу є виробники сільськогосподарської продукції, виконавці сервісних послуг і виробники сільськогосподарської техніки (рис.1).

З метою поліпшення машинозабезпечення технологічних процесів у сільськогосподарському виробництві, підвищення рівня використання техніки, її технічного стану, необхідно в сфері технічного сервісу створити:

1. Маркетингові послуги споживачам техніки паливною мастильних матеріалів, запасних частин відомостей щодо їх якості, функціональних можливостей та інших характеристик, які б забезпечили їх ефективне використання в конкретних виробничих умовах споживача.

2. Допродажне обслуговування та обслуговування в період продажу техніки (розбирання машин, обкатка, придання товарного вигляду, доставка споживачу, його навчання правилам експлуатації машин).

3. Технічне діагностування та виконання складних періодичних технічних обслуговувань (регульовальні операції, заміна експлуатаційних рідин та інше).

4. Усунення відказів в період використання.

5. Ремонт вузлів, агрегатів та повно комплектних машин.

6. Роздрібне та комплексне постачання запасних частин, ремонтних та паливно-мастильних матеріалів.

7. Аренда, прокат, лізинг техніки.

8. Навчання та перепідготовка кадрів.

Послуги технічного сервісу споживачам на селі будуть забезпечуватись:

1. Безпосередньо споживачами техніки.

2. Малими підприємницькими структурами різного напрямку сервісної діяльності (пункти прокату техніки, її обслуговування та ремонту, забезпечення паливно-мастильними та ремонтними матеріалами).

3. Акціонерними товариствами районного рівня (РТП, Райагропостач та інші).

4. Спеціалізованими майстернями для ремонту складних агрегатів та повнокомплектних машин.

5. Областними сервісними центрами і об'єднаннями, наприклад "Харківагротехніка".

6. Ділерськими пунктами (центрами) заводів-виробників техніки.

Для забезпечення працездатності с.-г. техніки необхідно, щоб заводи-виробники дотримувались трьох основних стратегічних напрямків;

ВИРОБНИКИ СІЛЬСЬКОГО-СПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

ВИКОНАВЦІ ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ

ВИРОБНИКИ МАШИН

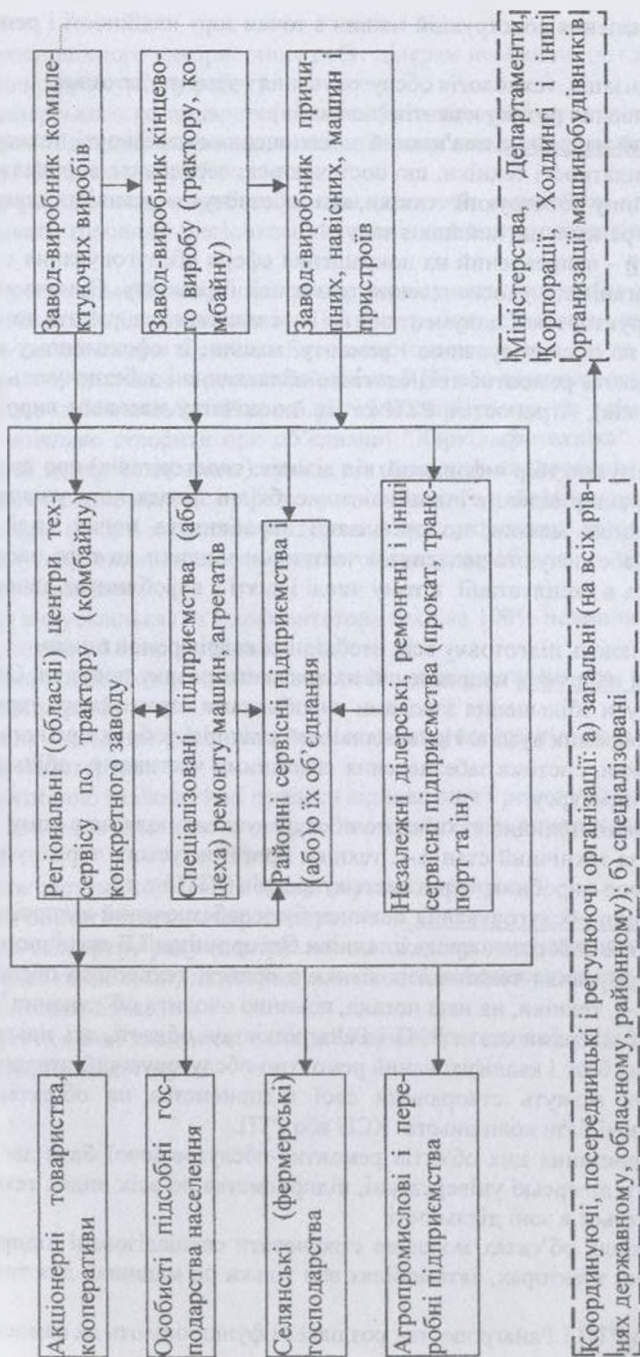


Рис. 1. Загальна схема підприємств і організацій – учасників технічного сервісу в сільському господарстві

- покращення конструкцій машин з точки зору надійності і ремонтпридатності;

- організація, технологія обслуговування і ремонту техніки;

- зменшення ризику клієнтів (покупців).

Перший напрямок, пов'язаний з підвищенням надійності, технологічності і ремонтпридатності техніки, що постачається, передбачає впровадження блочного принципу конструкції техніки, яка забезпечує можливість швидкої заміни вузлів та агрегатів, що вийшли з ладу.

Другий - направлений на покращення сфери обслуговування с.-г. техніки, зокрема організації удосконалення технології її ремонту. Одночасно з розробкою конструкторської документації на нові машини створюють технічну документацію, по обслуговуванню і ремонту, машин, їх ефективному використанню. Створюють ремонтно-технологічне обладнання і забезпечують ним дилерів (посередників), Агропостач, РТП і т. ін. до початку масового виробництва машин.

Організують збір інформації, від дилерів (спостерігачів) про працездатність машин, характер відказів і приймають необхідні заходи по усуненню недоліків в конструкціях машин, по організації виробництва нових видів продукції. Постійно забезпечують запасними частинами машини до того часу поки вони знаходяться в експлуатації. в тому числі і зняті з виробництва даного вида техніки.

Здійснюють підготовку всіх необхідних кадрів ремонтників.

Третій напрямок направлений на зниження ризику покупця. Основним тут повинно бути збільшення заводами виробниками гарантійного терміну роботи машини і окремих вузлів. Найважливіший етап цієї роботи - різного роду сервісні контракти, система забезпечення запасними частинами., збільшення після-ремонтного ресурсу.

Головний принцип технічного обслуговування полягає в тому, що відповідальність за технічний стан с.-г. техніки протягом усього терміну її експлуатації несе завод-виробник, через систему дилерів (РТП і т.д.).

Принцип обслуговування повинен бути забезпечений відповідним законодавством, яке забороняє продаж техніки без організації її технічного обслуговування. Формування технічної політики в області технічного обслуговування і ремонту с.-г. техніки, на наш погляд, повинно очолити об'єднання "Харківагро-техніка", а дилерами стати РТП і Райагропостач області, які мають необхідну матеріальну базу і кваліфікований ремонтно-обслуговуючий персонал.

Ділери можуть створювати свої підприємства на об'єктах ремонтно-обслуговуючі бази колишнього. КСП або РТП.

Використання цих об'єктів ремонтно-обслуговуючої бази дає можливість створювати дилерські універсальні, підприємства по всіх видах техніки, яка використовується в зоні діяльності.

На різних об'єктах можливо створювати спеціалізовані підприємства, наприклад, по тракторах, автомобілях або тільки по машинах для тваринницьких ферм.

Якщо РТП і Райагропостач розділені і функціонують як самостійні підпри-

ємства, то для повноцінного використання робіт ділерам необхідно об'єднатися або укласти договір про сумісну роботу.

В складі дилерського господарства можуть бути створені пункти прокату машин, підрозділи підрядного виконання механізованих польових, меліоративних, монтажних і будівельних робіт та інше.

В кожному регіоні завод-виробник машин (трактори, комбайни, двигуни) повинен створювати головний (регіональний) технічний центр по сервісу своїх машин.

Головний (регіональний) технічний центр сервісу затверджується договором заводу-виробника і підприємствами АПК про сумісну діяльність по реалізації і обслуговуванню машин в регіоні. Базою цього центру може бути спеціалізований на ремонті цих машин ремонтний завод, РТП або підприємство матеріально-технічного забезпечення. Єдиний регіональний центр по всім видам техніки також можливе створити при об'єднанні "Харківагротехніка". Головний регіональний центр технічного сервісу по продукції конкретного заводу машинобудування як головний дилер регіону співпрацює з районними ділерами (включаючи ділерів на базі колишніх КСП.) на основі укладених договорів на реалізацію і обслуговування машин конкретного заводу виробника.

Першочергові завдання

1. Нова (що випускається) та відремонтована техніка 100% повинна пройти допродажну підготовку і випробування.

2. Весь ремонтний фонд і запасні частини, що постачаються, повинні пройти вхідний контроль.

3. Виконання складних ремонтів повинно виконуватись тільки в умовах спеціалізованих майстерень.

4. Впровадити нові технологічні процеси відновлення і ремонту техніки.

5. Звести контроль дизельного палива та мастил, що використовуються (постачаються).

6. Відродити систему сервісного обслуговування техніки.

7. Навчання обслуговуючого персоналу.

8. Створити експертну раду (центр) по оцінці та прогнозуванню с.-г. техніки, а також с.-г. технологій, що отримуються і підготовляються до впровадження у виробництво області.

В цій роботі повинні знайти своє місце "Харківагротехніка", ХДТУСГ, учбові і науково-дослідні інститути.

## Аннотация

### Основные направления развития технического сервиса в АПК Харьковского региона

*Изложены основы концепции организации технического сервиса производителей сельскохозяйственной продукции Харьковского региона в современных условиях*

## Abstract

### The basic directions of development of technical service in agrarian and industrial complex of the Kharkov region

*Bases of the concept of the organization of technical service of manufacturers of agricultural production of the Kharkov region in modern conditions are stated*